

Μετασχηματίζοντας το Πρότυπο Μάθησης στην Εκπαίδευση:

Από το Όραμα...στην Αναστοχαστική Δράση...

ΜΑΡΙΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

*Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Π.Τ.Ν.
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων*

<http://earlychildhoodpedagogy.gr>
marisak@uoi.gr

Η Εκπαίδευση αποτελεί θεσμό κοινωνικής αλλαγής και μετασχηματισμού. Μέσα από αυτόν οι εκπαιδευτικοί και εν γένει οι πολίτες, καλούνται να απαιτήσουν πραγματικές αλλαγές, όσον αφορά την ισότητα, την πρόσβαση σε αγαθά και την εξάλειψη των ανισοτήτων. Η παρούσα κοινωνική συγκυρία της κρίσης θέτει επιτακτικά το ζήτημα της κοινωνικής αποστολής και της αποτελεσματικότητας της Εκπαίδευσης στην κοινωνία της παγκοσμιοποίησης και του κοσμοπολιτισμού. Τίθεται επίσης επιτακτικά το ερώτημα για το είδος του πολίτη που θέλουμε να εκπαιδεύσουμε, για το είδος της κοινωνίας που θέλουμε να δημιουργήσουμε.

Η συρρίκνωση της δημόσιας Παιδείας στερεί από ομάδες του πληθυσμού - από την πλειοψηφία των πολιτών στις αναπτυσσόμενες χώρες-τη δυνατότητα μιας αξιοπρεπούς εκπαιδευτικής εμπειρίας. Η Εκπαίδευση, παρά τις υποσχέσεις της...τελικά διαγωνίζει τις τεράστιες ανισότητες σε παγκόσμια κλίμακα. Κανείς δεν αρνείται ότι είναι σημαντικότερη από ποτέ για την κοινωνία και τα άτομα...αλλά την ίδια στιγμή...επιδεικνύουμε απροθυμία να επενδύσουμε τους πόρους που χρειάζεται για να εκπληρώσει τον αναβαθμισμένο ρόλο που της έχουμε αναθέσει...

Η δική μας πρόταση για τη «*Νέα Μάθηση*» είναι μία ανοιχτή πρόσκληση προς όλους, να αναγνωρίσουμε τις αλλαγές που συντελούνται στον κόσμο μας, να οραματιστούμε πώς θα πρέπει να αλλάξει η Εκπαίδευση για να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που εγείρουν αυτές οι αλλαγές, να σχεδιάσουμε τρόπους με τους οποίους οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να βρεθούν στην πρωτοπορία της αλλαγής, αντί να υποστούν παθητικά τον αντίκτυπο των αλλαγών που αποφασίστηκαν...χωρίς τη δική τους συμμετοχή...Επιχειρούμε μία νέα εννοιολόγηση της Εκπαίδευσης, συμβατή με τη σημερινή εποχή των δραματικών αλλαγών. Στόχος μας είναι να παρουσιάσουμε ένα νέο όραμα για το μέλλον της Εκπαίδευσης, εστιάζοντας κυρίως στον ενιαίο σχεδιασμό περιβαλλόντων Μάθησης, τα οποία θα είναι πιο ελκυστικά, πιο αποτελεσματικά και κατάλληλα, τόσο για το σήμερα, όσο και για το άμεσο μέλλον.

Ο δραστήριος ρόλος που θα πρέπει να αναλάβουν οι επαγγελματίες του χώρου στην καθιέρωση της ατζέντας για την Εκπαίδευση, αναφέρεται σε δύο σημεία: Α) στην υποχρέωση των εκπαιδευτικών να λειτουργούν ως φορείς αλλαγής και να φέρνουν τη δυναμική της αλλαγής στο χώρο μας...δηλαδή να μετασχηματίζουν τις προϋποθέσεις, τις συνθήκες και το πρότυπο της μάθησης, ώστε να εκπαιδεύουμε υπεύθυνους πολίτες, ολοκληρωμένες προσωπικότητες και ευέλικτους εργαζόμενους, μέσα σε ένα παγκοσμιοποιημένο πλαίσιο, και λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες και τα εμπόδια

που αυτό φέρνει... και Β) στην υποχρέωση των εκπαιδευτικών, να λειτουργούν ως σύγχρονοι επαγγελματίες της γνώσης και της επιστήμης της Εκπαίδευσης. Οι εκπαιδευτικοί είμαστε οι άνθρωποι που εξ'αντικειμένου πρέπει να οραματιστούμε για την κοινωνία και τους πολίτες του μέλλοντος. Αλλοίμονο όμως, αν εμείς είμαστε ελλιπώς προετοιμασμένοι για μια τέτοια υποχρέωση...

Ο εκπαιδευτικός σήμερα είναι φορέας κοινωνικής αλλαγής μέσα από την αλληλεπιδραστική συνεργασία με άλλους επαγγελματίες και κοινωνικούς φορείς, με την κοινωνική συμμετοχή στο δημόσιο διάλογο και την ανάδειξη των ζητημάτων της Εκπαίδευσης στην κοινωνία, την ανάπτυξη μιας συμμετοχικής κουλτούρας για κριτική, αναστοχαστική δράση, την εμπέδωση της ηθικής και κοινωνικής διάστασης του επαγγέλματος για την δημοκρατία, την κοινωνική δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το σχολείο που οραματιζόμαστε νοείται ως μια κοινότητα μάθησης που σχεδιάζει και διαχειρίζεται με συλλογικό, ολοκληρωμένο, ενιαίο και συνεργατικό τρόπο τη διαδικασία της μάθησης, στοχεύοντας στην καλλιέργεια μιας συνεργατικής νοημοσύνης στους κόλπους της (Kalantzis & Cope, 2013, Sakellariou, 2013) και μιας κουλτούρας αναστοχασμού και διαλόγου, αλλαγής και μετασχηματισμού.

Όλα τα παραπάνω προϋποθέτουν νέα χωροθέτηση της μάθησης, νέες μορφές διαλόγου και επικοινωνίας, νέες διϋποκειμενικές σχέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, προκύπτει ως ανάγκη ο μετασχηματισμός του προτύπου της μάθησης στην Εκπαίδευση, αφού τα παραδοσιακά μοντέλα δεν αποδίδουν και χρειάζονται διαδραστικές, συνεργατικές και αναστοχαστικές κοινότητες ομότιμης μάθησης (Wenger, 1998) και παραγωγή νέας επαγγελματικής μάθησης (Cochran-Smith & Lytle, 1993; Darling-Hammond, 1993; Hargreaves, 1994; Fishman & McCarthy, 2000).

Από το όραμα λοιπόν...στην αναστοχαστική δράση...όπου αναδεικνύεται ο προβληματισμός του παρόντος, αλλά και οι προοπτικές του μέλλοντος, στο πλαίσιο πάντα του ότι η Εκπαίδευση είναι «κατεξοχήν πολιτική πράξη».